

SAHİBİ

İst. Yük. İslâm Enstitüsü Mezunları
Cemiyeti Başkanı

Mustafa PEKTUT

★

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ

Cahid BALTACI

★

İDARE MÜDÜRÜ

Hüseyin ERDEM

★

TEMSİLCİLERİMİZ

Ankara: Rıza ÖZSU

Konya: Ali MARAŞLIGİL

Kayseri: İsmail ELİUZ

İzmir: Ali ARSLAN

Erzurum: N. Tayyar TAŞ

★

İDAREHANE

Nuruosmaniye Cad. No: 8/6

Telf.: 22 46 02 Cağaloğlu — İST.

Haberleşme ve Havale

P.K. 1315 SİRKECİ — İSTANBUL

★

ABONE VE İLÂN

Yıllık 12 sayı 40 TL.

Altı aylık 6 sayı 20 TL.

Yabancı memleketlere posta ve kurtasiye ücreti eklenir.

Her türlü reklâm ve ilânlar özel tarifeye tabidir.

★

Yıl: 3 — Sayı: 28

Tarih: 10/2/1973

Dizgi — Baskı

İrfan Matbaası — İST.

İNDONEZYA NASIL KURTULDU?

Hofard Palfrey Jones
Türkçesi
Kemal KÖNİ

İndonezya, çağımız siyasi tarihinde en heyecan verici kurtuluşu başarmış bulunmaktadır. Nüfusça dünyanın altıncı büyük insan topluluğu olan bu millet, sadece birkaç yıl önce, sözgötürmez surette komünizmin pençesine düşmüş sayılıyor ve terkini kaydı yapılmış bulunuyordu. Ama, bu aynı millet bağrını sarmış olan o dev komünist partisini silmiş süpürmüş, kütteleler tarafından sevilen fakat tümünden sorumsuz bir kişi olan başkan Sukarno'yu koltuğundan fırlatıp atmış ve bu eski liderin en kötü hatalarını temizleyip düzeltmiştir; şimdi de, Güney Doğu Asya'da Özgür-Dünyanın bir kalesi olma yolundadır.

İndonezya, 27 Aralık 1949 da bir devlet oluşundan bu yana geçen zaman içinde, şimdi ilk kez olarak ekonomik ve politik sağlamlığa kavuşmuştur. A.B.D. ve Rusya'dan sonra gelmek üzere, kendisine dünyanın en varlıklı devletleri arasında üçüncü sıraya gelme yetenekleri veren çok zengin tabii kay-

nakları ile İndonezya köklü bir gelişme çığırına girmiş bulunmaktadır. Bu çığırın, on onbeş sene içinde bu milleti «gelişmekte olan milletler» kervanının en başına geçirmesi pekâlâ beklenebilir.

Bu ne akıl durdurucu bir değişikliktir.

Ben, 1954'de Amerika B. Devletleri Ekonomik Yardım Kurulu Başkanı olarak İndonezya'ya gönderildiğimde, uçaktan indiğim anda, İndonezya'nın o zamanki hükümetince komünistlere ne derece *başboş, sonsuz bir hareket serbestliği* verilmiş olduğunun açık, seçik belirtileriyle yüzyüze gelmiştim: Cava Adası'nın her yanında yolların üstünde orak çekiç resimli, bezden taklar dalgalanıyordu. Başkent Cakarta'nın en büyük tören yeri olan Nerdaka Alanındaki yüzlerce ağaçtan herbirinin göğdesi kızıl afişlerle kaplıydı. Çevresinde çok sevilen Amerika- lı bir gazete muhabiri durumu şu sözlerle açıklayıvermişti: «anlaşılan —oldu bitti maşallah— demekten baş-

ka yapacak bir şey kalmamış burada».

İndonezya'nın o zamanki dertleri felâket halindeydi: 1951 yılında sayıları sadece 8000 kişi olan komünistler, bu dertlerden bilinen usullerle ve malûm propaganda ustalıklarıyla sonuna kadar faydalanmış ve kızıl parti üye sayısını 1965'de üç milyona kadar çıkarmışlardı. Memlekette kişi başına düğün gelir, bütün Asya memleketleri arasında, en ufak rakkamdı. Başkan Sukarno'nun, önüne gelen yerde bir anıt dikme merakı yüzünden çarçur edilen milyonlar ile (meselâ Nerdaka Alanında dikilecek bir anıt Vaşington anıtından da yüksek olacaktı) kendisinin yabancı memleketlerdeki çeşitli serüvenleri yüzünden, İndonezya korkunç bir enflasyonun girdabında bocalamakta idi. Sukarno'nun artık borç alabileceği yeri kalmamıştı; o da, para basma işine hız verdi. Öyle ki, piyasadaki para 1950'de 4,4 milyar rupi iken, 1967 başında bu rakam 28.000 milyar (yani 28 trilyon) rupiye fırlamıştı. Cakarta'daki hayat pahalılığı yükselişi 1964 Aralık ayı 1963 Haziran ayı arasında yüzde 2500'den fazla bir halalanma göstermişti.

1951'den bu yana İndonezya'nın dengesiz bütçelerle yönetimi bir alışkanlık olmuştu. Sonunda, devlet harcamaları 1964'de devlet gelirlerinin 2 katını, 1965'te de 2,5 katını aşmıştı.

1965 sonunda, petrol kumpanyaları hariç, diğer bütün yabancı şirketler ile bunların tesislerine elkonmuştu. Dolayısıyla, yeni yabancı ser-

maye yatırımlarının sağlanması imkânı kalmamıştı.

Ham madde ve yedek parça alacak döviz bulunmadığından, memleket fabrikaları kapasitelerinin beşte birinin altında bir üretim yapılabiliyordu. Karayolları, demiryolları, elektrik fabrikaları gibi temel danotımların ilkel bakımları bile ihmal edilmekteydi. İndonezya'nın kendi havayolları olan GARUDA uçuş faaliyetlerini ancak, arasına bir uçağı hizmetten çıkarmak ve onun parçalarını öteki uçaklarda yedek parça olarak kullanmak suretiyle devam ettirebiliyordu.

YANGININ BASTIRILMASI: Ben Amerika B. Devletleri Büyükelçisi olduktan sonra, Sukarno'dan ekonomik reform ve gelişmeyi kendisine ilk hedef almasını her fırsatta rica ve kendisine telkin etmiştim. Fakat, Sukarno için «Ekonomi bilimi» işe yaramaz bir meta idi. Ekonomiden zerre kadar anlamadığını saklamazdı. Kaldı ki, ona göre ekonomi biliminde yurttaşlarına heyecan verecek hiç bir şey yoktu. Bir seferki görüşmemizde: «*bana gözleri heyecan ve ateş dolu kimseler lâzım*» demişti. Evet, ekonomi uzmanlarının gözlerinde heyecan ve ateş parlamıyordu, ama, kızılaların gözlerinde bu pırıltı, hem de fazlasıyla vardı. Komünistler, başkanın günlük derecesindeki saflığını, onun solcu eğilimlerini ustaca sömürmekte büyük bir başarı gösterdiler ve İndonezya'yı felâketin taa kıyısına getirdiler.

Sonra... sonra 1 Ekim 1965 te bir olay meydana geldi: İndonezya tarihinin akışını

temelinden değiştiren bir olay. Bu olay bir hükümet darbesi idi. Komünistler tarafından yapılan bu darbenin amacı «İndonezya ordusu yüksek komuta kadrosunun imhası» ve komünist bir hükümetin kurulması idi. Darbe esnasında 6 general darbeci komünistler tarafından kaçırılıp katledildi. Kızılar bir hamlede İndonezya radyosunu (!) ele geçirip, benzeri diğer hayati önemdeki tesisleri de pençelerine aldılar. Kızıl davaya kazanılmış iki tabur Nerdeka alanını işgal etti. Silahlendirilmiş komünist gençlik teşkilâtı, ilerici birlikler, başkent Cakarta'yı işgal etti.

O vakitler «Ordu Stratejik Komutanlığının başı ve komünizmi çok iyi tanıyan bir asker olan Orgeneral Suharto, demokrasiye ve milletlerine sadık subay, assubay, ve birlikleri komutası altına alarak kızılalarla çarpıştı ve bu hükümet darbesini ezdi. Bu karşı darbe, dünyanın, Sovyetler Birliği ve Kızıl Çin dışındaki en büyük komünist partisini felce uğrattı... karşı darbeyi izleyen aylarda yaklaşık 300.000 komünist öldürüldü.

Suharto, 1966 Martında hükümet yetkilerini Sukarno'dan devraldı. Bu dönemde, yani İndonezya'nın bir devlet oluşunun üzerinden 17 sene geçmişken, mileltin büyük kütlesi, siyasî bakımdan hür olmaları hariç, bir Hollanda sömürgesinin sakinleri oldukları zamanlardan kat kat daha çıplak ve perişan bulunuyordu.

GAYYANIN DİBİNDEN YUKARIYA TIRMANIŞ: O çağdan bu yana ilerleme çok

büyük oldu. Suharto Hükümetinin, memlekette anıldığı adıyla Çağ Hükümeti, Sukarno döneminin mirası olan büyük problemleri var gücüyle sarıldı. Sukarno bir çıtkırıldımık anında Birleşmiş Mileltler'den ayrılmıştı; yeni hükümet bu kurula yeniden girdi; Kızıl Çin ile diplomatik ilişkilerini kesti ve Hür-Dünya ile yeniden sağlam bağlar kurma işine girişti.

Suharto ile elele, Sadli, Salim, Widjoje, Maliye Bak. Ali Wardhana gibi hepsi de batı üniversitelerinde doktora yapmış, işinin gerçekten ustası bir ekonomi uzmanları hey'eti, Dışişleri Bakanı Adam Malik'in, Ekonomi Bakanı Hamenko Burono'nun, Ticaret Bakanı Sumitro'nun candan desteği ile, İndonezya rüpisini kurtaracak deflasyon işleminin gerektiği çetin ve hoş gitmez kararları cesaretle aldı. Bu azimli hey'et denk bütçe kurmak için çok ayrıntılı bir programı uyguladı. Vergileri artırdı, kredileri çok daralttı, döviz kısıntılarını güçlendirdi. Para matbaası durduruldu. Elkonulmuş olan yabancı kumpanyalar fabrikalarının bazıları sahiplerine geri verildi. Bazıları da bedelleri ödenerek tasfiye edildi.

Başkan Suharto'nun şanına olarak şunu belirtmek gerekir ki, kendisi, Sukarno'nun tek-adam yönetimi sırasında ölü kuruluşlar durumuna düşmüş olan demokratik müesseseleri canlandırma konusunda büyük çaba göstermektedir. Başkan keza, yönetiminin anayasa ve hukuk bakımlarından meşru ol-

ması konusunda da çok dikkatli davranmakta, yayınladığı kararların Danışma Kongresince konmuş ana-ilkelere uygun olması üzerinde titizlikle durmaktadır.

Yakın bir gelecekte bugünkü İndonezya Hükümetinin bir tehlike ile karşılaşması ihtimali yok gibi gözükmektedir. Bütün memleket Başkan Suharto'yu desteklemekte olup, hükümetin amaç ve

çabaları bütün milletçe benimsenmektedir.

Evet, bu yeni yönetim de tenkitlerden uzak kalmamaktadır. Bununla birlikte, Suharto'nun almak zorunda kaldığı ve memleket ekonomisinin dirilmesini sağlayan olağanüstü tedbirlerin bir parlamenter hükümet tarafından alınıp uygulanmasının tümünden imkânsız olacağını da hatırlamak gerekir.

Sonuç olarak demek isterim ki, İndonezya için çözüm sırasını bekleyen daha yığınlarla problem vardır; ama, gene de İndonezya köseyi dönmüştür ve bundan böyle bu memlekete Asya'da Hür - Dünyanın bir kalesi olarak güvenle bakılabilir.

NOT: Bu yazı Reader's Digest'in Mart 1970 sayısından alınmış ve lüzumsuz tefsilatla dolu birkaç satır tercemeye dahil edilmemiştir.

Hikmet Çiçekleri

Sen müntehâsı, mebdeisin her hakîkatin;
İsmin, sıfatlarınla şekil buldu kâinât!..

Hatırla Rabbini.. Tevhîd esâsıdır dînin;
Bırakma zikri, deyip: Lâilâhe illâllâh!..

Yalnız senin rızânı kazanmak gerek bize;
Cennet-Cehennem üstüne yoktur hisâbımız!..

Takdir-i ilâhiye inandımsa eğer sen;
Ömrünce devâmın gerekir (şükr) ile (sabr'a!..

Ne gam nâpuhteler başmış, olunmuş sahteler tercih:
Bir âdettir ki tartarlar demir dirhemle elmâsı!..

«Nerdesin adl-i ilâhî?..» diye gösterme telâş;
Rabb'in ihmâli muhâldir, fakat imhâl eyler!..

Mîrim; bugünkü hâline aldanma, ibret al:
Gün geldi, şâh iken, niceler çâha düştüler!..

Helâli terk ile âsî bir ümmet olduk biz;
Sen etme terbiye Yâ Rab, oraç-çekiçle bizi!..

Körler diyârı sâkiniyiz.. fitne bilmeyiz..
Kim çâhâ düşse, bizlere Yûsuf tanıttılar!..

Dr. Cahid ÖNEY